

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-10-04

Diarienummer 04190/21

Handläggare: Anna Säfsten/Trafikkontoret/GBGStad,

Malin Östblom/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon: 031-368 23 43

E-post: malin.ostblom@trafikkontoret.goteborg.se

Svar på remiss – Göteborgs Stads Energiplan 2022-2030

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden tillstyrker förslaget utifrån trafikkontorets yttrande.
2. Trafiknämnden översänder trafikkontorets tjänsteutlåtande till miljö- och klimatnämnden som trafiknämndens eget yttrande.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har i samverkan med Göteborg Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden, och med stöd från förvaltningar och bolag tagit fram ett förslag till Göteborgs Stads energiplan 2022–2030.

Energiplanen syftar till att bibehålla och utveckla stadens arbete med att ha ett tryggt, säkert och hållbart energisystem. Planen utgör en gemensam utgångspunkt, och visar riktningen, för Göteborgs Stad i arbetet med energifrågor.

Planen beskriver hur Göteborg ska möta de energirelaterade utmaningar som Göteborgs Stad och göteborgsamhället står inför idag och ha ett fortsatt stabilt energisystem med god tillgång till el och hållbara bränslen, utan avbrott och störningar. Planen beskriver också hur staden ska nå de energirelaterade mål som Göteborgs Stad har åtagit sig genom Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram samt mål på bransch-, nationell, och internationell nivå.

Trafikkontoret bedömer att Energiplanen är bra och innehåller flera nödvändiga åtgärder för att nå målen i stadens miljö- och klimatprogram. De transportrelaterade åtgärderna är framför allt sådana som rör energisystemet/ energiförsörjning av transportsystemet. För att nå miljö- och klimatprogrammets mål avseende transporter, att minska klimatpåverkan från transporter med 90%, räcker inte dessa åtgärder, utan de behöver kompletteras med kraftfulla åtgärder för att minska vägtrafikarbetet, öka resandet med gång och cykel och kraftigt förbättra kollektivtrafiken i andra handlingsplaner.

För att genomföra flera av åtgärderna i planen krävs dels nya politiska beslut, dels resurser för att genomföra åtgärderna. Om inte planen förankras i stadens och verksamheternas budget och verksamhetsplaner finns det risk att planen inte kommer att kunna genomföras.

Ekonomiskt perspektiv

Genomförandet av energiplanen förväntas ge kostnader kopplat till de åtgärder som föreslås. Investeringskostnaderna avser energieffektivisering av gatubelysning och utbyggnad av cykelparkering. Båda dessa åtgärder pågår men behöver fortsatt finansiering för att fortsätta och utvecklas. Trafiknämndens driftskostnader avser energieffektivisering av gatubelysning och drift av nya cykelparkeringar samt arbete kopplat till ändring av trängselskatten, höjning av kostnader för boendeparkering, utredning av miljözon 3 och utredning av behov och lokalisering av laddinfrastruktur för tung trafik. En sammanställning av uppskattade kostnader för trafiknämnden för att genomföra energiplanen finns i Bilaga 2, Mall för svar på fråga 4 uppskattade kostnader för åtgärder som kräver utökad ekonomisk ram Trafiknämnden.

Effekterna av en mer energieffektiv och uppkopplad gatubelysning och höjda avgifter för boendeparkering innebär även minskade kostnader respektive ökade intäkter för trafiknämnden, men en sådan samlad ekonomisk bedömning har inte gjorts av åtgärderna.

Höjda boendeparkeringsavgifter, en justerad trängselskatt och ett eventuellt införande av en miljözon 3 påverkar invånare och näringsliv ur ett direkt ekonomiskt perspektiv. Samtidigt kan effekterna av åtgärderna, en stadsmiljö med mindre trafik, buller och luftföroreningar, gynna boende och näringsliv genom att de kan leda till ökade värden på bostäder och lokaler och fler besökare.

En god tillgång till laddinfrastruktur och hållbara fossilfria bränslen underlättar och stimulerar det lokala näringslivets övergång till hållbara transporter och arbetsmaskiner.

Ett av energiplanens syften är att minska klimatpåverkan från energianvändningen i Göteborg. Alla åtgärder som bidrar till att minska utsläppen av koldioxid i atmosfären kommer att leda till lägre framtida kostnader för att hantera effekterna av klimatförändringen ur ett globalt så väl som ett lokalt perspektiv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Trafikkontoret bedömer att energiplanen väl uppfyller syftet att kraftigt minska klimatpåverkan till följd av energianvändning och energiproduktion. För att nå miljö- och klimatprogrammets mål behöver dock åtgärderna kompletteras med kraftfulla åtgärder i andra handlingsplaner för att minska vägtrafikarbetet, öka resandet med gång och cykel och kraftigt förbättrad kollektivtrafik.

Bedömning ur social dimension

Den utveckling som energiplanen styr mot innebär minskad klimatpåverkan, energieffektivisering, elektrifiering och minskade lokala utsläpp av luftföroreningar och buller. Energiplanen gynnar på så sätt både dagens göteborgares hälsa och välmående som framtida generationers möjlighet att leva ett gott liv. Barn är känsligast för föroreningar och buller, och också de som kommer att drabbas hårdast av framtida klimatförändringar, varför de är särskilt gynnade om åtgärderna i energiplanen genomförs.

Samverkan

Ingen samverkan har skett.

Förhållande till styrande dokument

Energiplanen relaterar till flera av stadens styrande dokument, till exempel Göteborgs Stads budget, Miljö- och klimatprogrammet, Näringslivstrategiska programmet, Översiktsplanen, Trafikstrategi för en nära storstad och Elektrifieringsplanen. En fullständig bild av energiplanens koppling till olika styrande dokument och lagstiftning ges på sidan 5 i energiplanen.

Bilagor

1. Mall för svar på fråga 2, detaljerade synpunkter Trafiknämnden
2. Mall för svar på fråga 4 uppskattade kostnader för åtgärder som kräver utökad ekonomisk ram Trafiknämnden
3. Följebrev
4. Göteborgs Stads energiplan 2022-2030

Ärendet

Miljöförvaltningen har i samverkan med Göteborg Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden, och med stöd från förvaltningar och bolag tagit fram ett förslag till Göteborgs Stads energiplan 2022–2030. Förslaget har skickats på remiss till stadens nämnder och styrelser. Nämndbehandlat remissvar ska skickas till miljöförvaltningen senast 2021-09-30. Trafikkontoret har begärt och fått uppskov för att hinna bereda ärendet till 2021-10-30.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I Göteborgs Stads budget för 2019 fick miljö- och klimatnämnden tillsammans med kommunstyrelsen uppdraget att uppdatera stadens miljöprogram. I ett senare beslut av kommunstyrelsen gavs stadsledningskontoret uppdraget att säkerställa att även stadens energiplan uppdateras i samband med arbetet med det nya miljö- och klimatprogrammet. Miljö- och klimatnämnden har uppdaterat energiplanen inom ramen för sitt uppdrag att ”driva och samordna stadens arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling”. Miljöförvaltningen har i samverkan med Göteborg Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden, och med stöd från förvaltningar och bolag tagit fram ett förslag till Göteborgs Stads energiplan 2022–2030. Trafikkontoret har deltagit i framtagandet av planen genom att ingå i en referensgrupp samt genom att svara på frågor från arbetsgruppen.

Energiplanens syfte och genomförande

Syftet med energiplanen är att:

- Driva på genomförande av åtgärder som leder till att Göteborgs Stad når följande mål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030.
 - Minska energianvändningen i bostäder och lokaler
 - Producera energi enbart av förnybara källor
 - Minska klimatpåverkan från transporter

- Bibehålla och utveckla stadens arbete med att ha en trygg och säker energiförsörjning
- Utgöra en gemensam utgångspunkt som visar riktningen för Göteborgs Stads arbete med energifrågor
- Uppfylla kraven i lagen om kommunal energiplanering (1977:439) som säger att varje svensk kommun ska ha en aktuell energiplan som omfattar tillförsel, distribution, och användning av energi i kommunen. Den ska även innehålla en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser.

Energiplanen gäller för Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser för perioden 2022-2030. Miljö- och klimatnämnden kommer att driva och samordna arbetet med att genomföra energiplanen utifrån sitt uppdrag att ”driva och samordna stadens arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling”. Enligt stadens gemensamma miljöledningssystem ska alla verksamheter i staden, utifrån stadens miljömål och verksamhetens specifika miljöpåverkan, prioritera miljömål som ska inkluderas i verksamhetens budget och planer. Åtgärderna i energiplanen ska vara ett stöd för verksamheterna i det arbetet. Energiplanen kommer att följas upp vartannat år av miljöförvaltningen, och rapporteras till miljö- och klimatnämnden och kommunfullmäktige.

Åtgärder för en trygg och säker energiförsörjning samt för att minska energisystemets miljö- och klimatpåverkan

Planen fokuserar på det lokala energisystemet i Göteborg och åtgärder som staden har rådighet över. Planen beskriver också de utmaningar kopplat till energisystemets utformning och användning som kommunen ser framöver, som eleffektbrist, klimatförändringar, kraftig befolkningsökning, styrmedelspåverkan samt resurser och rådighet.

För att uppnå de uppsatta målen i miljö- och klimatprogrammet och för att möta de identifierade utmaningarna anges följande övergripande åtgärdsrubriker:

1. Flexibelt och kapacitetssäkert energisystem
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn
3. Energieffektivisering av den privata sektorn
4. Förnybar el
5. Förnybar och återvunnen värme
6. Förnybar och återvunnen kyla
7. Energieffektiva och fossilfria resor och transporter
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria bränslen
9. Koldioxidinfångning och lagring

Under varje åtgärdsrubrik finns ett antal åtgärder som ska genomföras. För varje åtgärd anges minst en ansvarig utförare och ibland samarbetspartners, samt målår eller om åtgärden ska utföras som kontinuerligt arbete. De åtgärder trafikkontoret berörs av beskrivs i Bilaga 1, Mall för svar på fråga 2, detaljerade synpunkter Trafiknämnden, tillsammans med trafikkontorets synpunkter på åtgärden. För att kunna göra en översiktlig ekonomisk bedömning av energiplanen önskar miljöförvaltningen att trafikkontoret uppskattar vilka kostnader genomförandet av de olika åtgärderna förväntas medföra för förvaltningen. Trafikkontorets kostnadsuppskattning redovisas i Bilaga 2,

Mall för svar på fråga 4, uppskattade kostnader för åtgärder som kräver utökad ekonomisk ram Trafiknämnden

Förvaltningens bedömning

Nedan redovisas de frågor som miljöförvaltningen i första hand önskar svar på i trafiknämndens remissvar, samt trafikkontorets svar på dessa. Remissvaret begränsas till de områden och åtgärder som berör trafiknämnden.

1. Vilka övergripande synpunkter har ni på energiplanens innehåll och struktur?

Trafikkontoret bedömer att Energiplanen är bra och innehåller flera nödvändiga åtgärder för att nå målen i stadens miljö- och klimatprogram. De transportrelaterade åtgärderna är framför allt sådana som rör energisystemet/ energiförsörjning av transportsystemet, vilket är bra, då andra trafikrelaterade åtgärder bör hanteras i andra styrdokument. Ett resultat av ovanstående blir dock att de åtgärder som beskrivs i Energiplanen inte räcker för att nå stadens miljö- och klimatmål, utan de måste kompletteras med åtgärder i andra handlingsplaner. För att nå målen krävs, förutom åtgärderna i energiplanen, även kraftfulla åtgärder för att minska vägtrafikarbetet, öka resandet med gång och cykel och kraftigt förbättrad kollektivtrafik.

Miljö- och klimatprogrammet, energiplanen och BRG's elektrifieringsuppdrag är tätt sammankopplade och till respektive program, plan och uppdrag knyts åtgärder och aktiviteter. För att driva frågan om det hållbara samhället framåt krävs att dessa aktiviteter är synkroniserade och möjliga att arbeta med utan att tynga organisationerna med dubbel administration. Till exempel bör de aktiviteter som finns i energiplanen styra vad som tas med i elektrifieringsuppdraget och följas upp på ett ställe. Där det är samma aktiviteter som återkommer bör det framgå vilket program eller plan som är den ursprungliga källan.

2. Vilka detaljerade synpunkter har ni på åtgärderna?

Ansvar för att utföra åtgärderna i planen ges antingen till specifika nämnder och styrelser, till alla nämnder och styrelser eller till grupper av nämnder och styrelser med ansvar för specifika verksamhetsområden. Trafiknämnden har tilldelats åtgärder som fördelats till "alla fastighetsägande bolag och nämnder" (åtgärd 2.3, 2.8, 4.1, 4.5), "alla byggande styrelser och nämnder" (åtgärd 2.7), "alla styrelser och nämnder som bygger och förvaltar fastigheter" (åtgärd 6.2). Då samtliga de åtgärderna handlar om energieffektivisering och energieffektivt byggande av byggnader är inte dessa åtgärder relevanta för trafiknämnden.

I kapitel 7. "Energieffektiva och fossilfria resor, transporter och arbetsmaskiner" och kapitel 8 " Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonsbränslen" skrivs på flera ställen i löptext och åtgärder att vi ska öka användningen av "förnybara bränslen". I omställningen för att klara av klimatutmaningarna kommer mängden hållbara biobränslen som kan användas i samhället vara mycket begränsade. De som finns kommer också behövas bäst i sektorer där det finns få andra alternativa energikällor att välja mellan, som tex flyg och sjöfart. Vägtransporter och arbetsmaskiner behöver därför snabbt

elektrifieras för att kunna ge utrymme att använda de hållbara biobränslena där behovet är som störst. I energiplanen bör det därför förtydligas att Göteborgs stad i första hand ska underlätta och stimulera en snabb övergång till eldrivna fordon, transporter och arbetsmaskiner, och i de fall det inte är möjligt, naturligtvis en användning av hållbara biobränslen. En så snabb elektrifiering av transporter och arbetsmaskiner som möjligt ger dessutom stora positiva synergieffekter på andra viktiga miljömål, så som bättre luftkvalitet och mindre buller i staden.

Trafikkontoret redovisar detaljerade synpunkter på de åtgärder som tilldelats trafiknämnden i Bilaga 1, Mall för svar på fråga 2, detaljerade synpunkter Trafiknämnden

3. Vilka ser ni som de mest avgörande faktorerna för att planen ska leda till handling?

Den mest avgörande faktorn för att åtgärderna avseende transporter i planen ska kunna genomföras är politisk förankring. Annars finns det en risk att planen pekar ut åtgärder som inte är politiskt genomförbara.

Staden har många olika strategiska dokument som syftar till att uppnå mål som ibland kan strida mot varandra. För att genomföra flera av åtgärderna i planen krävs dels politiska beslut, och dels att de resurser som krävs för att genomföra åtgärderna allokeras. Det övergripande styrande dokumentet för stadens verksamheter är budget och verksamhetsplan, och om åtgärderna inte inkluderas i dessa kommer planen inte att genomföras. För att nå syftet med åtgärderna i energiplanen, tex stadens klimatmål kopplat till transporter är det också viktigt att inte nämnder och styrelser parallellt ges andra uppdrag som leder till att det blir svårare att nå målen.

Klimatutmaningen kräver att vi genomför omfattande åtgärder på kort tid och det är därför viktigt att planen revideras regelbundet, och att åtgärder som vid en revidering inte bedöms vara verkningsfulla eller på rätt nivå ändras, tas bort eller ersätts med åtgärder som bättre styr mot planens mål. Utvecklingen inom energiområdet, kunskapen om klimatutmaningen, den tekniska utvecklingen, införande av nationella och internationella styrmedel och kunskapen om verkningsgrad av olika typer av styrmedel sker snabbt. För att uppnå syftet med energiplanen på ett så snabbt och resurseffektivt sätt behöver planens nuvarande åtgärder därför inte vara definitiva utan omprövas vid varje revidering.

4. Vilka övriga åtgärder kommer ni att genomföra som planen bör kompletteras med, och vad bedömer ni att dessa kommer att kosta er att genomföra?

Trafiknämnden genomför och kommer att behöva genomföra många fler åtgärder som går i linje med energiplanens syfte att minska klimatpåverkan från transporter, genom trafiknämndens arbete med mål och åtgärder i andra styrande dokument som tex trafikstrategin, cykelprogrammet och Handlingsplan koll 2035. För att undvika att snarlika mål och åtgärder beskrivs och följs upp i flera olika handlingsplaner, vid olika tidpunkter och på olika sätt så vill inte trafikkontoret hantera dessa i Energiplanen också. Den samlade uppföljningen av stadens åtaganden och genomföranden kopplat till det stadenövergripande målen om att minska miljö- och klimatpåverkan bör istället göras genom uppföljning av verksamheternas aktiviteter med hjälp av miljöledningssystemet.

5. Uppskatta era kostnader för de åtgärder ni ska bidra till att genomföra enligt energiplanen.

Kostnader för de åtgärder som tilldelats trafiknämnden redovisas enligt miljöförvaltningens mall i Bilaga 2, Mall för svar på fråga 4, uppskattade kostnader för åtgärder som kräver utökad ekonomisk ram, Trafiknämnden. Kostnaderna är i många fall uppskattningar och mycket osäkra i både storlek och tid.

6. Vilka behov kan ni se och exempel på åtgärder som behöver genomföras i samarbete mellan olika förvaltningar och bolag, (utöver de åtgärder er egen nämnd eller styrelse behöver genomföra, se fråga 4). Vilka utmaningar finns idag för att få till ett sådant samarbete?

Flera av energiplanens åtgärder ska genomföras i samarbete mellan flera förvaltningar och bolag. Ibland kan olika organisationer ha olika roller som är beroende av varandra för att åtgärden ska kunna genomföras. Det är därför viktigt att sådana åtgärder kan prioriteras, budgeteras och verksamhetsplaneras samtidigt i dessa organisationer för att säkerställa ett smidigt och effektivt genomförande. För många av åtgärderna är samarbete med aktörer utanför stadens organisation minst lika viktigt som samarbete inom staden.

7. Har ni några övriga synpunkter på energiplanen

Trafikkontoret har inga övriga synpunkter.

Jenny Adler

Kristina Lindfors

Avdelningschef

Trafikdirektör